

توضیحاتی در خصوص رشد اقتصادی سال ۱۳۹۳

بر اساس محاسبات اولیه و مقدماتی، تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۳۹۳ و به قیمت‌های ثابت به ۲۰۳۱۵۹۶ میلیارد ریال رسیده است که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل (۱۹۷۲۸۵۲ میلیارد ریال) گویای افزایش تولید ناخالص داخلی به میزان ۳/۰ درصد می باشد. لازم به یادآوری است که تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۲ نسبت به رقم مشابه سال قبل، معادل ۱/۹ درصد کاهش یافته بود.

حسب روال معمول، آخرین داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز جهت محاسبه رشد اقتصادی از منابع آمار رسمی مربوطه از قبیل وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نفت، طرح آماری کارگاه‌های بزرگ صنعتی و طرح آماری فعالیت‌های بخش ساختمان (اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی)، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و وزارت نیرو دریافت گردیده است. همچنین در گروه خدمات نیز متناسب با هر یک از فعالیت‌ها، از منابع آماری و شاخص‌های قیمت مرتبط با موضوع استفاده شده است.

اطلاعات رشد ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی حاکی از ملایم تر شدن روند بهبود و رونق نسبی در فصل چهارم سال ۱۳۹۳ در مقایسه با سه فصل قبل است. بررسی سهم فعالیت‌های مختلف اقتصادی در رشد تولید ناخالص داخلی نشان می‌دهد که در فصل چهارم سال ۱۳۹۳ ارزش افزوده بخش‌های "صنعت"، "خدمات موسسات پولی و مالی"، "حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات" و "بازرگانی، رستوران و هتلداری" به ترتیب با سهمی معادل ۱/۷، ۰/۸، ۰/۶ و ۰/۵ واحد درصد و بخش‌های "ساختمان" و "نفت" به ترتیب با سهمی معادل ۱/۵- و ۰/۶- واحد درصد، نقش عمده‌ای در تحولات تولید ناخالص داخلی و نتیجتاً برآیند نرخ رشد ۰/۶ درصدی ایفا نموده‌اند. لازم به یادآوری است که در سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۲، رشد تولید ناخالص داخلی ۱/۱- درصد بود.

آخرین آمار و اطلاعات دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی نشان می‌دهد که برآورد مقادیر تولید محصولات زراعی، باغی، دامی و شیلات در سال ۱۳۹۳ نسبت به دوره قبل به ترتیب از رشد ۸/۱، ۱/۵، ۴/۹ و ۷/۷ درصدی برخوردار بوده‌اند. بر این اساس در سال ۱۳۹۳ و بر اساس محاسبات فصلی، رشد ارزش افزوده گروه کشاورزی (به قیمت‌های ثابت ۱۳۸۳)، نسبت به دوره مشابه سال قبل ۳/۸ درصد بوده است.

در بخش صنعت، شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی (که حدود ۷۰ درصد ارزش افزوده بخش صنعت را پوشش می‌دهد) در سه ماهه چهارم و همچنین کل سال ۱۳۹۳ نسبت به دوره مشابه سال قبل به ترتیب ۹/۷ و ۶/۷ درصد افزایش یافته است.

در سال ۱۳۹۳ و در میان ۲۴ گروه عمده کارگاه های بزرگ صنعتی، شاخص ۱۴ گروه نسبت به سال قبل رشد مثبت داشته‌اند. شاخص های تولید چهارده گانه مذکور و درصد تغییرات آنها به شرح ذیل می باشد :

- ۱- شاخص تولید صنایع مواد غذایی (۸/۰ درصد)
- ۲- شاخص تولید صنایع انواع آشامیدنی ها (۱۸/۰ درصد)
- ۳- شاخص تولید چرم و مصنوعات چرمی (کیف، کفش، چمدان وغیره) (۱۸/۹ درصد)
- ۴- شاخص تولید کاغذ و محصولات کاغذی (۵/۳ درصد)
- ۵- شاخص تولید انتشار و چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده (۱۰/۹ درصد)
- ۶- شاخص تولید فرآورده های نفتی و کک به غیر از پالایشگاهها (۰/۱ درصد)
- ۷- شاخص تولید مواد و محصولات شیمیائی (۱/۷ درصد)
- ۸- شاخص تولید داروها و فرآورده های داروئی شیمیائی و گیاهی (۷/۸ درصد)
- ۹- شاخص تولید فلزات اساسی (۳/۹ درصد)
- ۱۰- شاخص تولید محصولات ساخته شده از فلز به جز ماشین آلات و تجهیزات (۱۱/۰ درصد)
- ۱۱- شاخص تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری (۳/۷ درصد)
- ۱۲- شاخص تولید ماشین آلات مولد و انتقال نیروی برق و دستگاه های برقی (۱۱/۱ درصد)
- ۱۳- شاخص تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر (۵۱/۲ درصد)
- ۱۴- شاخص تولید مبلمان (۰/۵ درصد)

کاهش ارزش افزوده بخش های نفت و ساختمان (به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۳) در سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۳ به ترتیب به میزان ۵/۲ و ۱۸/۵ درصد، از جمله دلایل قابل توجه در کاهش نرخ رشد اقتصادی فصل مذکور محسوب می شوند. در رابطه با بخش ساختمان لازم به ذکر است، علیرغم رشد مثبت ارزش افزوده در بخش خصوصی (در حدود ۵/۵ درصد)، کاهش قابل توجه در فعالیت های عمرانی دولت در بخش ساختمان، عامل موثری در کاهش ارزش افزوده کل بخش ساختمان بوده است.

نگاهی به ارقام اجزای هزینه نهایی (طرف تقاضای اقتصاد) در فصل چهارم سال ۱۳۹۳ و به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۳ نیز نشان می دهد که ارقام مصرف خصوصی، مصرف دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، صادرات و واردات کالاها و خدمات به ترتیب از رشدی معادل ۰/۱-، ۳/۸، ۱۷/۷-، ۱۵/۰ و ۱۳/۵- درصد برخوردار بوده‌اند. لازم به توضیح است که در فصل چهارم سال ۱۳۹۳، تشکیل سرمایه ثابت بخش ماشین آلات با ۲/۵ درصد و تشکیل سرمایه ثابت بخش ساختمان با ۲۷/۳- درصد رشد مواجه بوده اند. شایان ذکر است که کاهش قابل ملاحظه تشکیل سرمایه بخش ساختمان به دلیل کاهش هزینه های عمرانی دولت در این بخش می باشد. همچنین یادآور می شود در محاسبات فصلی سال ۱۳۹۳ تفاوت نرخ رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه و هزینه ناخالص داخلی به قیمت بازار متاثر از نوسانات خالص مالیات ها می باشد.

عمده‌ترین منابع آماری به منظور محاسبه اقلام هزینه ناخالص داخلی را منابعی نظیر طرح آماری بودجه خانوار در مناطق شهری ایران (اداره آمار اقتصادی بانک مرکزی)، پرداختی‌های خزانه‌داری کل کشور (وزارت امور اقتصادی و دارایی)، آمار صادرات و واردات گمرک جمهوری اسلامی ایران و آمار تراز پرداختی‌های خارجی کشور (بانک مرکزی) تشکیل می‌دهند.

لازم به توضیح است که مطابق با روش معمول در محاسبه آمار حسابهای ملی فصلی؛ آمارهای مرتبط با اقلام تولید و هزینه ملی به تفکیک فصل اول تا چهارم سال ۱۳۹۳ بر حسب قیمت‌های جاری و ثابت و بر مبنای آخرین داده‌ها و اطلاعات دریافتی از منابع آماری، اصلاح و تعدیل شده‌اند. بر این اساس، نرخ رشد ارزش افزوده سال ۱۳۹۳ (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳) در چهار گروه اصلی کشاورزی، نفت، صنایع و معادن و خدمات به ترتیب $\frac{3}{8}$ ، $\frac{4}{8}$ ، $\frac{5}{0}$ و $\frac{2}{4}$ درصد محاسبه گردیده و نتیجتاً نرخ رشد تولید ناخالص داخلی نیز در سال ۱۳۹۳ به میزان $\frac{3}{0}$ درصد و نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (بدون نفت) $\frac{2}{8}$ درصد برآورد شده است. لازم به ذکر است، با توجه به کلیه محاسبات انجام شده، برآوردهای حاصل از داده‌ها و اطلاعات مقدماتی در مجموع نشان دهنده بهبود روند فعالیت‌های اقتصادی، طی سال ۱۳۹۳ نسبت به دوره مشابه سال قبل می‌باشد.

در پایان خاطر نشان می‌سازد، ارقام حسابهای ملی فصلی سال ۱۳۹۳ بر اساس برآوردهای اولیه حاصل از محاسبات فصلی تنظیم شده و در معرض تجدید نظر قرار دارد.